

Prædiken til 1. søndag efter helligtrekonger

Luk. 2, 41-52

Visdom

Som 12-årig gik Jesus sin egen vej. I stedet for at følge med sine forældre hjem til Nazaret gik han ind i templet og kom til at tale med lærde mænd, der underviste der. Jesu visdom forundrede lærerne i templet.

Det er en god anledning til at tale om visdom. Vi kan tage os tid til det i dag. Vi er forbi julen med den store frelsesbegivenhed, at Gud blev menneske, og der er længe til påske, hvor vi skal tale om, at Jesus døde for vor skyld, og at han opstod for at give os del i evigt liv.

Derfor kan vi tage os tid til at tale om visdom. I gamle dage lagde folk mere vægt på at tage bibelens visdom til sig, end vi gør nu. Dengang var Ordsprogenes og Prædikerens og Jobs bøger i Det gamle Testamente centrale. Det samme var visdomsordene i bjergprædikenen.

Det ser ud, som om vi mener at være blevet så kloge, så vi kan skynde os fordi bibelens visdom. Dels frem til nutidens visdom. Dels – kristeligt – frem til jul, påske og pinse. Men hvad er de store højtidsprædikener værd, hvis ikke de er bundet til den dagligdagens visdom, vi lever i mellem de store højtider? Den finder vi i bibelens visdom.

Men skal vi lære visdom, må vi tage os god tid. Det er ikke så let. Vi har jo så travlt. Travlt med at frelse verden. Ordne det med klimaet, overbefolkningen og verdens fattigdom. Til alt det er der brug for hurtig intelligens og udvikling af begavelse. Så er det svært at finde tid til visdom. Der er det mere effektivt at æde af kundskabens træ, mere effektivt at satse på intelligens og begavelse end på visdom. Derfor tester vi, hvordan vi kan pace børnene helt ned i børnehaven. De skal bringes frem til større præstationer. Stadig større. Det ser endda ud til, at det faktisk sommetider lykkes.

Visdom derimod kan ikke testes eller måles. Der er ikke effektive metoder til at gøre hverken børn eller voksne vise. Det er frustrerende for os, når vi skal skynde os at frelse verden. Derfor prøver vi at erstatte visdom med intelligens.

Det var ikke Jesu høje intelligens, der forundrede lærerne i templet. Den ved vi ikke noget om, så lidt som vi ved noget om Guds begavelse. Når de gamle talte om Guds alvidenhed, var det ikke hans intelligens, de tænkte på. Det var hans visdom.

Den smukke fortælling om den 12-årige Jesus i templet, siger ikke noget om, hvilke

vide ord Jesus sagde til de lærde mænd i templets søjlehal. Men siden sagde han meget, som viser, af hvad art hans visdom var. F.eks.: ”Ingen kan tjene to herrer. Han vil enten hade den ene og elske den anden, eller han vil holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kan ikke tjene både Gud og mammon”.

Det er visdomsord. Det er ikke den slags, der måles ved test. Det er heller ikke noget indviklet. Den visdom konkurrerer ikke med Einsteins eller Niels Bohrs begavelse. Nej, det er visdom, og en visdom, som er så enkel, at de intelligente kan høre den som selvfølgeligheder. Den intelligente kan forstå det med det samme og skynder sig videre. Men visdommen kræver, at man tager sig tid. Tid til at lade det selvfølgelig slå rod i en, tid til at indøve sig i det.

Eller: ”Hvem af jer kan lægge en alen til sin vækst eller en dag til sit liv ved at bekymre sig?” Det er visdom, og det er evangelium for dem, der tager det til sig. Men for regnedrengene i finansministeriet er det ikke til at se, hvorledes det kan bidrage til økonomisk opsving. Så de skynder sig videre.

Eller: ”Hvor din skat er, vil dit hjerte være”. Hvis du har din rigdom i banken, skaffer den dig bekymringer om, hvorledes du kan passe på den. Hvis du har din skat i himlen, kan den ikke gå til eller stjæles, og du er fri for bekymringerne.

Smart demagogi siger de, der vil teste visdom ved at måle, om den kan bruges til at maksimere den materielle velfærd. Visdom siger de, der hører Guds trøst, også når en tsunamis flodbølge ruller ind.

Luther digtede:

Og tage de vort liv
gods, ære, barn og viv,
lad fare i Guds navn!
Dem bringer det ej gavn,
Guds rige vi beholder.

De mægtige kan tage det hele. Ikke bare vores ejendom, men også alt, hvad vi ellers støtter os til i denne verden.

Af den art har den tolvåriges visdom været. Nok ikke så moden som den 30-åriges, af hvis visdoms skatkammer jeg her har hentet noget frem, men af samme art. Visdom af den art har mere lighed med barnets enfoldige visdom end med den voksnes intelligens. Kløgt og begavelse kan gøre det enkle kompliceret. Det er der brug for, når man skal beregne afstande til planeterne eller finde ud af DNA-systemet. Visdom gør det komplicerede enkelt. Overfor den magtfulde Pilatus' begavede spørgsmål ”Hvad er sandhed?”, siger visdommen: ”Du har slet ingen magt, uden den er givet dig af Gud”.

Da Jesus kom hjem til Nazaret, hedder det, at ”han gik frem i visdom vækst og yndest hos Gud og mennesker”. Det var en visdom, som kan bære et menneske i liv og død. Vi kan ikke lære visdom af den art som en lektie, men vi kan *synge os* et godt stykke ind den. Det gør vi i Grundtvigs salme *I Nazaret i trange kår* (DDS nr. 140). I sin første udgave er salmen en bibelsang til børneskolen. I den udgave kunne man gå endnu mere enkelt frem. Der fortælles der om Jesu hjem i Nazaret:

Der boede Josef tømmermand
Med jordens bedste kvinde.

Hans hus var lavt, men godt i stand,
og grumme pænt derinde,
alt som et dukkeskab så net,
til Josefs hus i Nasaret
ej magen var at finde.

Og om Jesus selv hedder det:

Vor Herre var så englemild,
som man sig kunne tænke,
var ej som andre drenge vild,
sprang ej på bord og bænke,
var glad i vår, var glad i høst,
sin moders håb, sin moders trøst,
især da hun blev enke.

- hvor Grundtvig så ellers ved det fra.

Men derefter kommer vi til, hvilken visdom det var, han gik frem i. Den var ikke en fremgang efter den moderne pædagogiks forskrifter. Josef og Maria ville være blevet sat under skærpet tilsyn af undervisningsministeriet. Nej, han lærte om Gud ”Faders Ånd, som over issen svæved”, lærte, mens han ”gerne gik i ledebånd, som ham til Himlen hæved”. Et ledebånd er en slags tømme, som man kan holde et barn fast i, når det er ved at lære at gå. Et barn finder det hurtigt krænkende at skulle gå i ledebånd, men her i salmen bliver det billede på at lære som et barn, en lære, der fører til himmelsk visdom, og som man derfor ikke skal give slip på før tiden.

Hvad barnet i Nazaret lærte, skal også vi lære. For som Jesus lærte visdom i Nazaret, således skal vi også lære det: Så er vi alle kongebørn,

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

skønt fattige og ringe,
og højere end nogen ørn
sig tankerne opsvinge,
når Jesus er vort hjerte nær,
som Herre mild og broder kær,
som barn med englevinge.

Den visdom, barnet i Nazaret havde fra sin
Faders Ånd, skal også vi søge. Vi skal tage
os tid til at lære den og give os tid til at lære
vore børn og børnebørn den.

Så vokser vi i Jesu fjed,
så kommer vi til kræfter,
så lærer vi at elske fred
og skikke os derefter,
så fyldes med den visdom vi,
som ydmyghed er sjælen i,
hvorved ej hovmod hefter.

Det er bedst at begynde med at lære børne-
ne at forundres over den visdom, der er ned-
lagt i den verden, vi har fået lov at leve i,
lære dem – og selv lære – at holde af mælke-
bøttens og vintergækkens undere - før vi
lærer dem om forureningen. Visdommen
vokser af ydmygheden.

Niels Thomsen

privatpraktiserende teolog

Salmer:

410, 308, 140, 112, 715